

Nieuwe kansen voor vlas

Van vlas kun je veel meer maken dan textiel. Luiers, oevermatten, dashboards en vernis, het kan allemaal van vlas. Goed voor de industrie, maar dan moet de overheid wel eerst met geld over de brug komen, aldus een studie van het Landbouw Economisch Instituut (LEI).

Pieter de Jaeger

Tot in de jaren vijftig was vlas een belangrijk gewas in ons land. Op 25 tot 30.000 hectare kleigrond werd dit vezelgewas geteeld. Nu is dat nog maar 4500 hectare, waarvan het merendeel in Zeeuws-Vlaanderen. „Reden van de terugval is de enorme concurrentie van katoen op de wereldvezelmarkt en de concurrentie met synthetische stoffen,” zegt dr. J. van Dam van het instituut voor Agrotechnology and Food Innovations (A&F) in Wageningen.

„De vezelmarkt voor vlas zit de laatste jaren weer in de lift, omdat China steeds meer linnen produceert. De echte groei zit hem in vezelvlas voor industriële toepassingen. Er is ruimte voor de teelt van 50.000 hectare vlas, een vertienvoudiging van het bestaand areaal.”

Vorige week verscheen een rapport van het LEI over een plan van aanpak om die uitbreiding te bereiken. Innovatie is het toeverwoord.

Van Dam doet al sinds 1990 onderzoek naar nieuwe gebruiksmogelijkheden van vlas. Vlasvezels zijn net zo sterk als glasvezels. Je kunt er bijvoorbeeld plastics mee versterken, zoals auto-deurpanelen of dashboards.

„Dat is milieutechnisch een voordeel, omdat je het materiaal na gebruik volledig kunt verbranden. Het ligt ook in de lijn met doelen van de Europese Unie die eisen dat gebruikte grondstoffen voor de auto-industrie afbreekbaar moeten zijn.” Productie van vlasvezels kost voorts minder energie dan die van glasvezels.

Andere mogelijke toepassingen als composiet zijn plastic kratten, tuinstoelen en speelgoed versterkt met vlasvezels. Het kan ook worden verwerkt in bouwmaterialen, zoals timmerplaten, isolatiematten en geluiddempende vloerdelen. In Wagen-

ingen wordt binnenkort door onderzoekers een duurzame woning gebouwd met daarin zoveel mogelijk hernieuwbare grondstoffen als bouwmaterialen. Vlas is daar een belangrijk onderdeel van.

Van Dam en zijn collega's hebben gekeken naar geo-textielen, zoals oevermatten. „Dit soort vezelmatten vervangt zwart plastic en zorgt dat de grond niet wegspoelt. Dat is vooral van belang bij stromend water. Het is met succes uitgetest langs de Regge en Dinkel. Op het moment dat de matten vergaan, houden de wortels van de begroeiing de kant vast. Voor datzelfde doel is het ook gebruikt in Frankrijk op de schuine taluds langs het spoor van de TGV.”

Vlasvezels zijn niet alleen sterk, ze zijn zacht, slijtvast en absorberend. Daarom heeft A&F een

wegwerpluier ontwikkeld op basis van vlasvezels. Ook tissues zijn mogelijk. Normaliter bestaan tissues uit houtpulp en synthetische vezels om het materiaal te versterken. Door vlasvezels te verpulpen tot Fluffy flax kan het de synthetische vezels vervangen. Het onderzoeksinstituut heeft hierop een patent verkregen.

De olie uit het vlaszaad (lijnzaad) wordt gebruikt in de verfindustrie om stopverf en vernis van te maken. Nadeel is dat lijnolie langzaam droogt. De Wageningse onderzoekers studeren daarom op een manier om de

verfproducten sneller te laten uitharden.

Er liggen genoeg innovaties op de plank, maar die worden nog onvoldoende opgepikt,” zegt Van Dam. „Nederland is goed in het verzinnen van nieuwe dingen, maar er ontbreekt iets in het vervoltraject.

Het schort veelal in het daadwerkelijk implementeren van dergelijke innovaties in de markt. Zo ging Denemarken aan de haal met de productie van rotorbladen voor windmolens op basis van Nederlands onderzoek. Ook de luier van vlas is een prima

product, maar er gebeurt niets mee.”

Hij denkt dat de kleine vlassector zelf niet in staat is een keten op te zetten die zorgt voor gegarandeerde afzet. Daarom moet de overheid bijspringen. Stimulering van vernieuwende bedrijven en kennisinstellingen is onmisbaar om nieuwe afzet mogelijk te maken.

Wellicht dat de vlasteler straks zelfs subsidie kan krijgen in het kader van plattelandsontwikkeling. „Want vlas is een mooi gewas met blauwe bloemen dat het landschap opsiert en hoort bij ons nationaal erfgoed.”

Vezels van vlas zijn niet alleen sterk, ze zijn zacht, slijtvast en absorberend. Vlas is ook nog eens een mooi gewas.

Foto GPD